

Comentario de Obra: O Apoxiomeno

1. Identificación

- **Título:** *Apoxiomeno* (en grego, 'o que se limpa o suor').
- **Autor:** Lisipo de Sición, o último dos grandes mestres da escultura clásica grega.
- **Cronoloxía:** c. 330 a.C. Pertence ao **Clasicismo tardío** ou **Postclasicismo**, xusto antes do comezo do Helenismo.
- **Técnica:** O orixinal era de bronce. A copia romana máis coñecida, atopada en Trastevere (Roma), é de mármore e atópase hoxe nos Museos Vaticanos.
- **Estilo:** Estilo de Lisipo. Rompe co canon de Policleto e anuncia o Helenismo.
- **Localización:** O orixinal estaba probablemente en Atenas. A copia máis famosa atópase nos Museos Vaticanos.

2. Análise Formal

O *Apoxiomeno* representa a un atleta que, ao rematar un exercicio, utiliza un **estrigue** (un rascador) para limpar o aceite e a suor do seu brazo dereito. O corpo da figura, en **contrapposto**, descansa sobre a perna esquerda, mentres que a dereita se relaxa.

A gran innovación de Lisipo está no **novo canon de proporcións**. O escultor considera que o canon de Policleto (oito cabezas) é demasiado robusto. El propón un novo canon no que as figuras son **máis esveltas**, de pernas máis longas e cabeza máis pequena, o que lle dá á figura un aspecto máis alongado e elegante.

Pero o máis revolucionario é o uso do **espazo tridimensional**. Ao estender o seu brazo dereito cara adiante, o *Apoxiomeno* rompe o límite do espazo virtual da escultura. A figura non pode ser contemplada dende un único punto de vista frontal, como se facía no clasicismo, senón que **obliga ao espectador a camiñar ao seu redor** para apreciar a obra completa. Esta interacción co espazo real anticipa as grandes obras do período helenístico.

3. Análise Iconográfica

A obra representa un **momento cotián**, un xesto sinxelo e humano dun atleta no seu descanso. Non é un deus heroico nin un atleta idealizado nunha pose solemne, senón un ser humano no seu quefacer diario. Este enfoque na **humanidade** das figuras é unha característica clave do estilo de Lisipo e do final do clasicismo.

A figura representa o ideal de *kalokagathia*, a unión de beleza e virtude, pero cunha concepción máis real e cotiá. Non busca a perfección maxestosa do *Doríforo*, senón unha beleza máis accesible e realista, reflectindo a nova sensibilidade do século IV a.C.

4. Contextualización

Lisipo traballou na época de **Alexandre o Grande**, a quen retratou en numerosas ocasións. A súa arte reflicte a crise da *polis* grega e o ascenso do individualismo. A escultura afástase dos grandes temas cívicos e relixiosos para centrarse no estudo psicolóxico e na representación da humanidade.

O *Apoxiomeno* marca a transición definitiva do Clasicismo ao Helenismo, un período no que a arte se volve máis dinámica, emocional e centrada na experiencia individual do espectador.

5. Conclusión

O *Apoxiomeno* de Lisipo é unha obra crucial pola súa ruptura co canon de Policleto e a súa **nova concepción do espazo**. A súa figura alongada e o seu brazo estendido invitan o espectador a rodear a escultura, convertendo a contemplación nunha experiencia activa. Esta obra, coa súa mestura de graza, realismo e introspección, é o perfecto epílogo do clasicismo e o brillante preludio da arte helenística.

Concepto	Definición segundo CIUG
Canon	Conxunto de proporcións ideais que se aplican ao corpo humano na escultura, co obxectivo de acadar harmonía e beleza . Exemplos clásicos inclúen o <i>Canon de Policleto</i> na Grecia clásica.
Contraposto	Pose escultórica na que o peso do corpo se apoia nunha soa perna, provocando unha asimetría natural entre o eixe dos ombros e o das cadeiras. Introduce movemento e realismo na figura.